

ISSN: 2146-1961

Osmanoğlu, H., & Uzun, M. (2022). Sosyal Bütünleşme ve Spor: Suriyeli Mülteci Çocuklar Örneği, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(47), 135-151.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3091>

Makale Türü (ArticleType): Research Article

SOSYAL BÜTÜNLEŞME VE SPOR: SURİYELİ MÜLTECİ ÇOCUKLAR ÖRNEĞİ

Hasan OSMANOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye, osmanoglu1980@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2421-8587

Meliha UZUN

Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, Şırnak, Türkiye, melihauzunn16@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1691-3504

Gönderim tarihi: 18.11.2021

Kabul tarihi: 10.02.2022

Yayın tarihi: 01.03.2022

Öz

Bu çalışmanın amacı, Suriyeli mülteci çocukların sosyal bütünleşmesinde sporun rolü incelemektir. Çalışma grubunu; Şırnak ilinde yer alan damla projesi kapsamında gençlik merkezlerinde sportif etkinliklere katılan ve oransız eleman örnekleme yöntemiyle çalışmaya dahil edilen 182 (79 kadın, 103 erkek) birey oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Yılmaz ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen "Sporda Sosyal Bütünleşme ölçeği (SSBÖ)" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel yöntem olarak; betimsel istatistik, bağımsız gruplar için t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve gruplar arası farklılığı ortaya koymak için Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Katılımcıların Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları incelendiğinde; "fiziksel fayda" alt boyutunda en yüksek, "ahlaki gelişim" alt boyutunda ise en düşük aritmetik ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir. Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Spor branşı değişkenine göre sosyalleşme, bütünleşme, psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Tukey Post-hoc analizi sonucunda sosyalleşme alt boyutunda yaptığı spor branşı voleybol, futbol ve bireysel olan katılımcılar arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Yine eğitim durumuna göre incelendiğinde; Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları arasında istatistiksel olarak Kişisel gelişim, sosyalleşme, bütünleşme, psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Farkın hangi guruptan kaynaklandığı incelendiğinde eğitim durumu ilk-orta öğretim olanların aritmetik ortalamalarının eğitim durumu lise olanların aritmetik ortalamasından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda; katılımcıların sosyal bütünleşme durumları eğitim durumu, yaş, anne eğitimi, baba eğitimi, spor branşı değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterirken, cinsiyetin sosyal bütünleşmede etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Mülteci çocuklar, sosyal bütünleşme, spor.

SOCIAL INTEGRATION AND SPORT: A CASE STUDY OF SYRIAN REFUGEE CHILDREN

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the effect of sports on the social integration of Syrian refugee children. Working group; Within the scope of the drip project in Şırnak province, 182 individuals (79 women, 103 men) participated in sports activities in youth centers and were included in the study by disproportionate sampling method. As a data collection tool in the research; The "Social Integration Scale in Sports (SSDS)" developed by Yılmaz et al. (2007) was used. As a statistical method in the evaluation of data; descriptive statistics, t-test for independent groups, one-way analysis of variance (Anova) and Tukey multiple comparison test to reveal the difference between groups were used. When the participants' Social Integration in Sports sub-dimensions are examined; It was determined that they had the highest arithmetic mean in the "physical benefit" sub-dimension and the lowest in the "moral development" sub-dimension. When the sub-dimensions of Social Integration in Sports were examined according to the gender variable, no statistically significant difference was found. According to the sport branch variable, there is a significant difference in the sub-dimensions of socialization, integration, psychological development and moral development. As a result of the Tukey Post-hoc analysis performed to determine which groups the difference originated from, it was determined that there was a difference between the participants in the socialization sub-dimension, whose sports branches were volleyball, football and individual. Again, when examined according to education level; There is a statistically significant difference in the sub-dimensions of personal development, socialization, integration, psychological development and moral development among the sub-dimensions of Social Integration in Sports. When examining which group the difference originates from, it has been determined that the arithmetic mean of those with primary and secondary education is higher than the arithmetic mean of those with high school education. As a result of the research; While the social integration status of the participants differed significantly according to the variables of education level, age, mother's education, father's education, and sports branch, it was determined that gender was not effective in social integration.

Keywords: Refugee children, social integration, sports.

GİRİŞ

Sosyalleşme kavramını, bireyi sosyal düzenin üyesi haline getiren ferdi grup normlarına uymasını sağlayan bir öğrenme süreci şeklinde ifade etmek mümkündür. Bireylerin doğumlarından ölümlerine kadar sadece bireysel olarak değil aynı zamanda toplumsal bir varlık olarak geliştikleri süreç sosyalleşme olarak betimlenmektedir. Kişi o topluma ait kuralları, gelenek-görenekleri, alışkanlıkları ve kültürü sosyalleşme aracılığıyla öğrenir (Karaboğa, 2018).

Sosyalleştirme süreci olarak da ifade edilen sosyal bütünleşme, grup içerisinde bütünleşmeyi sağlamak için bireylere belli bir amaç ve hedef doğrultusunda iç ve dış davranış emsallerinin aktarılmasına katkıda bulunan ve insanlar arasındaki etkileşim sürecine yön veren bir kavramdır. Bu aktarım sayesinde bireyler, içerisinde bulunmuş olduğu toplumun kültür normlarını öğrenerek o toplumun kültürü doğrultusunda üzerine düşen sosyal rol ve sorumlulukları yerine getirirler. İlaveten bunları sağlayacak beceri, görgü, bilgi ve alışkanlıklara sahip olurlar (Aslantürk ve Amman, 1999). Bireyin kendi benliği ile tanışması, ilgi alanlarını fark ederek buna yönelik kendini geliştirmesi ve topluma uyum sağlaması uygulanan ekstra program aktiviteler sayesinde desteklenebilir (Altan ve Şeker, 2017). Bu bağlamda spor, bireylerin fiziksel, duygusal ve toplumsal yönden gelişimini sağlayan, karşılıklı dayanışmanın oluşturulmasında ve toplum üyeliğinin kazanılmasında en etkili alternatiflerden biridir.

Spor, hem fiziksel aktiviteleri içermekte hem de bireylere kişisel ve sosyal birer kimlik kazandırması ve grup üyeliği hissi vermesi bakımından sosyalleşme üzerinde oldukça önemli bir unsurdur (Küçük ve Koç, 2004). Kişinin dinamik sosyal çevrelere katılımını sağlayan sosyal bir faaliyet olmasından ötürü, sporun bireyin sosyalleşmesinde önemli bir role sahip olduğu bilinen bir gerçektir (Kızıldaş, 2012). Toplum içerisinde kitlelerin spora katılımının artırılması ve yaygınlaştırılmasının en önemli sebebi hem bireysel hem de toplum adına bir fayda beklenmesidir. Ruh ve beden sağlığını koruması ve geliştirmesi, topluma ait kültürü öğretmesi, toplum beklentisi çerçevesinde tutum-davranışlar kazandırması ve başarılarıyla toplumsal morali yükseltmesi, spordan beklenen toplumsal yararlar kapsamındadır (Bulgu, 2013). Sosyalleşmeden bahsedebilmek için kişinin diğer insanlar ile etkileşimi sonucunda meydana gelen psikososyal öğrenmenin de gerçekleşmesi gerekmektedir. Kişi bu süreç içerisinde sosyal hayata uyumu etkin bir şekilde öğrenir. Bu bağlamda öğrettiği alanlardan biri de spor ortamıdır (Özdiç, 2005).

Sportif aktiviteler bireyin kendisini psikolojik olarak iyi hissetmesini sağlayan unsurlardan biridir. Bu aktiviteler bireylere eğlenceli bir ortam sağlarlar. Bu yönüyle insanların daha fazla sosyalleşmelerini sağlar. Buna ek olarak bu ortamda bireyler paylaşımında bulunurlar ve mutlu olurlar (Güngör ve Çelik, 2020). Sporun olumlu katkı sağlayan yönlerinden biri olarak kabul edilen sosyal bütünleşme, bireyin sosyal rolleri kabul etmesi veya yerine getirmesini sağlarken, hayata da anlam katmaktadır. Sosyal bütünleşme ile gelişen sosyal ilişkiler, stres için bir bariyer oluşturmakta ve olumlu sağlık davranışlarının gelişmesine yardımcı olmaktadır (Top ve Türkmen, 2021). Spor hem bedene hem de ruha hitap eden sosyal bir davranıştır. Sporun İnsan ilişkilerini geliştirme işlevi vardır. Arkadaşlık, hoşgörü, iş birliği, takdir etme-edilme özelliklerini kazandırır ve insanın kendini kontrol etme,

kendine ve başkalarına karşı saygı, sevgi duygusunu öğretir. Toplumsallaşmayı ve sosyal sorumluluğu geliştirir bunun yanında bireylere o topluma ait olduğunu hissettirir ve aidiyet duygusunu geliştirir. Spor kolektif çalışma alışkanlığı kazandırır. Bireyler ve uluslararası dostluk kavramını aşılır ve sosyal bütünleşmeyi sağlar buna bağlı olarak bireyin ruhundaki savaşı, kavgacı enerjisi barışçı, dostane bir zemine çeker (Yetim, 2000). Engh ve ark. (2017) tarafından yapılan bir araştırmada, İskandinav ülkelerindeki Nijeryalı göçmen kadın futbolcuların katılımlarının yerel oyuncuların ve toplumun göçmenlere yönelik algılarını olumlu yönde değiştirdiğini göstermiştir.

Spor farklı dil, din, ırk ve ideolojilerdeki bireyleri kaynaştırmakta, insanlar arasında bir bütünlük sağlamakta ve toplumsal açıdan barışa katkıda bulunmaktadır (Filiz, 2010). Spor bir toplumda özerk değildir. Göç durumu, aile koşulları ve sınıf gibi sosyal faktörlerle iç içedir (Alemu ve ark., 2021). Spor çeşitli sosyal geçmişlerden insanlar tarafından oynanan ve izlenen, onu kültürler arası diyalog ve sosyal entegrasyon için ideal bir araç haline getiren eğitici ve sosyalleştirici bir etkiye sahiptir. Gerçekten de, "spor yoluyla entegrasyon"dan bahsettiğimizde, sporun özellikle etnik azınlıklar ve göçmen topluluklar için sosyal bütünleşmeye yaptığı olumlu katkının geniş bir kabulü vardır. Bu fikir birliği, Avrupa'daki çeşitli kamuoyu yoklamaları ve siyasi ve kurumsal söylemdeki referanslarla vurgulanmıştır. Örneğin, spora düzenli katılımın göçmen kökenli gençlerin temel beceriler geliştirmelerine ve topluma daha iyi entegre olmalarına yardımcı olduğu düşünülmektedir (D'Angelo, 2019). Spor alanları, farklı kültürlerden insanlar arasındaki karşılaşmalar için ideal bir ortam sağlar, etnik gruplar arası temas yoluyla önyargıları azaltır ve sosyal uyumu ve ağları teşvik eder (Akt: Buser ve ark., 2021). Evrensel bir dil olarak anlaşılan spor, ten rengi, kişisel (engellilik), sosyal, kültürel, etnik ve dini farklılıklardan bağımsız olarak tüm insanları birleştirebilir, güçlendirebilir ve insanları, ulusları ve ırkları birbirine yakınlaştırabilir; bir buluşma yeri ve geçerli bir bütünleşme aracını temsil eder (Gasparini & Talleu, 2010). Spor, diğer tüm sosyal alanlara kıyasla, herkesin anlayabileceği evrensel bir dil konuşur, insanları tüm ulusal, politik ve felsefi farklılıklara rağmen ve her türlü dini ve ırk ayrımcılığına ve cinsiyete karşı iletişimi güçlendirerek insanları bir araya getirir (Iannaccone, 2021).

Dünyada yaşanan ekonomik ve politik nedenlerden dolayı her yıl yüzbinlerde insan başka ülkelerde yaşamlarını sürdürmek için göç etmektedir. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin verilerine göre dünya üzerinde 2019 yılı sonu itibarıyla 79,5 milyon insan zorla yerinden edilmiş bulunmakta ve bu kişilerin 29,6 milyonu mülteci konumunda kendi ülke toprakları dışında hayatlarını sürdürmektedirler (Gülerce, ve Demir, 2021). Dünyadaki en büyük mülteci krizlerinden bir tanesi Suriye'de başlayan savaş sonrası oluşan krizdir. Bu süreçte Türkiye'ye göç eden Suriyeli sığınmacı sayısı 2011 yılı sonunda 14.237 iken bu sayı 2013'te 224.655'e ulaşmıştır. 2014 yılından itibaren hem Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacı sayısında büyük bir artış olmuş hem de sığınmacılar artık Türkiye'nin çeşitli illerine doğru yönelmeye başlamışlardır. Göç İdaresi Başkanlığı verilerine göre Türkiye'de 07.07.2021 tarihi itibarıyla 3,688,093 geçici koruma kapsamı statüsünde Suriyeli sığınmacı bulunmaktadır (GİB, 2021). Suriye'de başlayan bu krizin uzaması mültecilerin göç ettikleri ülkelerde daha uzun kalmasına neden olmuş ve göç ettikleri ülkelerin yerel halkları tarafından işsizlik, ekonomik kriz veya hastalıkların kaynağı olarak görülmelerinden dolayı sosyal dışlanma, ayrımcılık ve birçok konuda ön yargılara

maruz kalmışlardır. Böyle bir durumla karşı karşıya kalan Suriyeli mülteciler ve en fazla etkilenen Suriyeli mülteci çocuklar toplumuyla bütünleşme konusunda zorlanmaktadırlar. Bu çalışmada, sporun bir sosyal bütünleşme aracı olarak nasıl katkı sağladığı araştırılmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın temel araştırma hipotezi kapsamında “Suriyeli mülteci çocukların sosyal bütünleşmesinde sporun pozitif rolü var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu bağlamda çalışma, damla projesi kapsamında gençlik merkezlerinde etkinliklere katılan Suriyeli mülteci çocukların sosyal bütünleşmesinde sporun rolünü belirlemeyi amaçlamaktadır.

“Damla projesi Gençlik ve Spor Bakanlığı faaliyetlerinden biridir. Bu proje, gönüllülük esaslı olup insan odaklı bir çalışmadır. Proje kapsamında dezavantajlı aile, çocuk ve gençlerin hiç bir din, dil ve etnik köken ayrımı yapmadan katılımcı gençlerle bir araya gelmesi; kültürel değerlerin karşılıklı aktarımı ile programın yürütüldüğü yörelerdeki insanlarla, katılımcı gençlerin hayata bakış açılarının olumlu yönde etkilenmesi amaçlanmaktadır.” (<https://damlaprojesi.com/hakkimizda/bizkimiz/>)

YÖNTEM

Etik Kurallara Uygunluk

Araştırma süreci aşamasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun hareket edilmiştir. Veriler toplanırken gönüllülük esasına dikkat edilmiştir. Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için gerekli izinler (etik kurul/veli onay) alınmıştır. Şırnak Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı’ndan (31.12.2020 tarih; 2020/59 sayı; E-74546226-604.01.01-684 sayılı) etik kurulu onayı alınmıştır.

Araştırma Modeli

Şırnak ilinde damla projesi kapsamında gençlik merkezlerinde sportif etkinliklere katılan Suriyeli mültecilerin “Sporda sosyal bütünleşme” düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yönelik yapılan bu çalışma betimsel nitelikte olan anlık tarama modeline göre yapılmıştır. Anlık tarama araştırmaları büyük örneklem üzerinden belirli bir konu üzerinde grupların veya kişilerin ilgi, beceri, yetenek, tutum, görüş vb. özelliklerini betimlemektedir (Büyüköztürk ve ark., 2018).

Evren-Örneklem (Araştırma Grubu)

Örneklem grubu oransız eleman örnekleme yöntemi ile seçilmiş olup gençlik merkezlerine giden Suriyeli mültecilerden 79’u kadın ve 103’ü erkek olmak üzere toplam 182 katılımcıdan oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Verileri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan ölçek araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SSBÖ): Yılmaz ve arkadaşları (2007)’nin geliştirmiş olduğu ölçek toplam 32 madde ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5’li Likert tipindedir. Ölçekte yer alan ifadeler “1= kesinlikle

katılmıyorum; 5= kesinlikle katılıyorum” şeklindedir. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ve internet aracılığı ile dijital ortamda toplanmıştır. Ölçüm aracının orijinal çalışmasından Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayısı 0,910 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu araştırmadaki Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayılarına aşağıda yer verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği Alt Boyutlarının Cronbach’s Alfa Güvenilirlik Katsayıları

Alt boyutlar	Maddeler	Alfa (α)
Kişisel Gelişim	9., 10., 11., 16., 17., 18. ve 20. madde.	0,855
Sosyalleşme	19., 21., 22., 25., 26., 27. ve 28. madde.	0,845
Fiziksel Fayda	2., 12., 13., 14. ve 15. madde.	0,877
Bütünleşme	29., 30., 31. ve 32. madde	0,869
Psikolojik Gelişim	1., 4., 7. ve 8. madde.	0,853
Ahlaki Gelişim	6., 23. ve 24. madde	0,867
Duygusal Gelişim	3. ve 5. madde	0,874
Toplam Ölçek	32 Madde	0,936

Verilerin Analizi

Tablo 2. Verilerin Normallik Analiz Dağılımı

	Kişisel Gelişim	Sosyalleşme	Fiziksel Fayda	Bütünleşme	Psikolojik Gelişim	Ahlaki Gelişim	Duygusal Gelişim
Skewness	-0,594	-0,525	-1,178	-0,451	-0,406	-0,435	-0,592
Kurtosis	0,302	-0,335	1,069	-0,713	-0,747	-0,170	-0,009
N	182	182	182	182	182	182	182

Veriler SPSS 25 paket programı ile analiz edilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bunun sonucu parametrik testleri yapılması kararı alınmıştır. Verilerin analizinde katılımcıların demografik verilerinin dağılımının belirlenmesi için yüzde (%) ve frekans (f) analizleri, iki grubun karşılaştırılması için Independent Samples T-testi ve grupların karşılaştırmaları için tek yönlü varyans analizi (One way) ANOVA kullanılmıştır. Gruplar arası farklılığı ortaya koymak için Post-Hoc Tukey testi yapılmıştır. Çalışmanın anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada Suriyeli mülteci çocukların sosyal bütünleşmesinde sporun rolünü incelemek hedeflenmiştir. Bu doğrultuda "Suriyeli mülteci çocukların sosyal bütünleşmesinde sporun pozitif rolü nasıldır?" şeklinde belirlenen araştırmanın problemine ilişkin bulgu ve sonuçlar bu kısımda verilmiştir.

- Araştırmadaki katılımcıların 103’ü erkek, 79’u kadındır.
- Araştırmaya katılan bireylerin eğitim düzeyi incelendiğinde; %62,6’sının ilk-ortaöğretim ve %37,4’ünün lise düzeyinde olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların yaşlarına göre bakıldığında; %33’ü 10-12 yaş, %41,2’si 13-15 yaş, %25,8’inin ise 16-18 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

- Anne eğitim durumunun; %33'ünü hiç okula gitmemiş, %35,2'sini ilk-ortaöğretim, %24,7'sini lise ve %7,1'ini üniversite oluşturmaktadır.
- Baba eğitim düzeyi incelendiğinde; %22,5'inin hiç okula gitmediği, %41,2'sinin ilk-ortaöğretim, %18,7'sinin lise mezunu olduğu, %10,4'ünün üniversite ve %7,1'inin ise lisansüstü düzeyde olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların yaptıkları spor branşı baz alındığında; %37,4'ünün futbol, %16,5'inin basketbol, %12,6'sının voleybol ve %33,5'inin bireysel spor dalı ile ilgilendiği görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları

Değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	103	56,6
	Kadın	79	43,4
Eğitim durumu	İlk-Orta öğretim	114	62,6
	Lise	68	37,4
Yaş	10-12 yaş	60	33,0
	13-15 yaş	75	41,2
	16-18 yaş	47	25,8
Anne eğitimi	Hiç okula gitmedi	60	33,0
	İlk-Orta öğretim	64	35,2
	Lise	45	24,7
	Üniversite	13	7,1
	Lisansüstü	0	0
Baba eğitimi	Hiç okula gitmedi	41	22,5
	İlk-Orta öğretim	75	41,2
	Lise	34	18,7
	Üniversite	19	10,4
	Lisansüstü	13	7,1
Yaptığı spor branşı	Futbol	68	37,4
	Basketbol	30	16,5
	Voleybol	23	12,6
	Bireysel	61	33,5

Tablo 4. Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeğini Oluşturan Alt Boyutların Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Alt Boyutlar	Kişisel Gelişim	Sosyalleşme	Fiziksel Fayda	Bütünleşme	Psikolojik Gelişim	Ahlaki Gelişim	Duygusal Gelişim
Aritmetik ortalama	3,838	3,667	4,213	3,491	3,741	3,478	3,763
Standart sapma	0,685	0,839	0,742	1,050	0,869	0,968	0,929

Tablo 4 incelendiğinde; katılımcıların Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutlarından sırayla “fiziksel fayda” ($\bar{x}=4,213\pm 0,742$), “Kişisel gelişim” ($\bar{x}=3,838 \pm 0,685$), “duygusal gelişim” ($\bar{x}=3,763\pm 0,929$), “Psikolojik gelişim” ($\bar{x}=3,741\pm 0,869$), “sosyalleşme” ($\bar{x}=3,667 \pm 0,839$), “bütünleşme” ($\bar{x}=3,491 \pm 1,050$) ve “Ahlaki gelişim” ($\bar{x}=3,478 \pm 0,968$), aritmetik ortalama ve standart sapmaya sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 5. Sporda Sosyal Bütünleşme Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

N=182	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
Kişisel Gelişim	Kadın	79	3,864	0,566	0,448	0,642
	Erkek	103	3,818	0,767		
Sosyalleşme	Kadın	79	3,663	0,798	-0,050	0,960
	Erkek	103	3,669	0,874		
Fiziksel Fayda	Kadın	79	4,232	0,644	0,313	0,755
	Erkek	103	4,198	0,812		
Bütünleşme	Kadın	79	3,484	0,999	-0,085	0,932
	Erkek	103	3,497	1,093		
Psikolojik gelişim	Kadın	79	3,807	0,846	0,885	0,377
	Erkek	103	3,691	0,888		
Ahlaki gelişim	Kadın	79	3,443	0,993	-0,426	0,671
	Erkek	103	3,504	0,951		
Duygusal Gelişim	Kadın	79	3,803	0,852	0,508	0,612
	Erkek	103	3,733	0,987		

Tablo 5 incelendiğinde Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 6. Sporda Sosyal Bütünleşme Puan Ortalamalarının Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi

N=182	Eğitim Durumu	N	Ort.	SS	t	p
Kişisel Gelişim	İlk-Orta öğretim	114	3,946	0,681	2,797	0,006*
	Lise	68	3,657	0,659		
Sosyalleşme	İlk-Orta öğretim	114	3,850	0,803	3,973	0,000*
	Lise	68	3,359	0,814		
Fiziksel Fayda	İlk-Orta öğretim	114	4,247	0,734	0,803	0,423
	Lise	68	4,155	0,757		
Bütünleşme	İlk-Orta öğretim	114	3,660	1,062	2,853	0,005*
	Lise	68	3,209	0,975		
Psikolojik gelişim	İlk-Orta öğretim	114	3,896	0,915	3,194	0,002*
	Lise	68	3,481	0,721		
Ahlaki gelişim	İlk-Orta öğretim	114	3,643	0,998	3,049	0,003*
	Lise	68	3,201	0,852		
Duygusal Gelişim	İlk-Orta öğretim	114	3,864	0,973	1,899	0,060
	Lise	68	3,595	0,829		

* $p<0,05$

Tablo 6 incelendiğinde eğitim durumu ile Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları arasında istatistiksel olarak Kişisel gelişim ($t=2,797$; $p=0,006$), sosyalleşme ($t=3,973$; $p=0,000$), bütünleşme ($t=2,853$; $p=0,005$), psikolojik gelişim ($t=3,194$; $p=0,002$) ve ahlaki gelişim ($t=3,049$; $p=0,003$) alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Farkın hangi guruptan kaynaklandığı incelendiğinde eğitim durumu ilk-orta öğretim olanların aritmetik ortalamalarının eğitim durumu lise olanların aritmetik ortalamasından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Yaş Değişkenine Göre Ölçeğin Alt Boyutlarına İlişkin Farklar

Alt Boyutlar	Yaş	N	\bar{X}	SS	SD	F	p	Gruplar Arası Fark
Kişisel Gelişim	10-12 Yaş (1)	60	4,009	0,633	2-179	3,226	0,042*	1 > 2
	13-15 Yaş (2)	75	3,712	0,705				
	16-18 Yaş (3)	47	3,820	0,687				
Sosyalleşme	10-12 Yaş (1)	60	3,816	0,853	2-179	1,578	0,209	
	13-15 Yaş (2)	75	3,626	0,813				
	16-18 Yaş (3)	47	3,541	0,852				
Fiziksel Fayda	10-12 Yaş (1)	60	4,373	0,586	2-179	2,889	0,058	
	13-15 Yaş (2)	75	4,069	0,810				

	16-18 Yaş (3)	47	4,238	0,777				
Bütünleşme	10-12 Yaş (1)	60	3,662	1,046				
	13-15 Yaş (2)	75	3,416	1,068	2-179	1,191	0,306	
	16-18 Yaş (3)	47	3,393	1,023				
Psikolojik gelişim	10-12 Yaş (1)	60	3,958	0,883				
	13-15 Yaş (2)	75	3,670	0,901	2-179	2,993	0,053	
	16-18 Yaş (3)	47	3,579	0,757				
Ahlaki gelişim	10-12 Yaş (1)	60	3,605	1,056				
	13-15 Yaş (2)	75	3,560	0,890	2-179	3,017	0,051	
	16-18 Yaş (3)	47	3,184	0,926				
Duygusal Gelişim	10-12 Yaş (1)	60	3,991	0,913				1 > 2
	13-15 Yaş (2)	75	3,586	0,966	2-179	3,246	0,041*	
	16-18 Yaş (3)	47	3,763	0,839				

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde, yaş değişkenine göre kişisel gelişim ($F(2;179) = 3,226$; $p < 0.05$), ve duygusal gelişim alt boyutunda ($2;179 = 3,246$; $p < 0.05$) anlamlı bir farklılık görülmektedir. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Tukey Post-hoc analizi sonucunda kişisel gelişim alt boyutunda 10-12 yaş grubunda olan katılımcılar ($\bar{x} = 4,009 \pm 0,633$) ile 13-15 yaş grubunda olan katılımcılar ($\bar{x} = 3,712 \pm 0,705$) arasında Duygusal gelişim alt boyutunda ise 10-12 yaş grubunda olan katılımcılar ($\bar{x} = 3,991 \pm 0,913$) ile 13-15 yaş grubunda olan katılımcılar ($\bar{x} = 3,586 \pm 0,966$) arasında 10-12 yaş grubunda olan katılımcılar lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ölçeğin Alt Boyutlarına İlişkin Farklar

Alt Boyutlar	Anne Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS	SD	F	p	Gruplar arası fark
Kişisel Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	4,050	0,566				1 > 2 > 3 > 4
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	3,957	0,718	3-178	8,564	0,000*	
	Lise (3)	54	3,495	0,711				
	Üniversite (4)	13	3,461	0,234				
Sosyalleşme	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	4,016	0,669				
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	3,689	0,867	3-178	8,538	0,000*	1 > 3 > 4
	Lise (3)	54	3,295	0,882				
	Üniversite (4)	13	3,230	0,533				
Fiziksel Fayda	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	4,373	0,578				
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	4,243	0,823	3-178	2,482	0,062	
	Lise (3)	54	3,991	0,821				
	Üniversite (4)	13	4,092	0,557				
Bütünleşme	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	3,929	0,846				1 > 2 > 3 > 4
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	3,343	1,246	3-178	5,871	0,001*	
	Lise (3)	54	3,238	0,786				
	Üniversite (4)	13	3,076	1,096				
Psikolojik Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	3,870	0,872				
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	3,832	0,932	3-178	2,482	0,063	
	Lise (3)	54	3,444	0,795				
	Üniversite (4)	13	3,730	0,572				
Ahlaki Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	3,761	0,876				1 > 3
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	3,494	1,120	3-178	3,896	0,010*	
	Lise (3)	54	3,170	0,780				
	Üniversite (4)	13	3,153	0,812				
Duygusal Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	60	3,875	0,955				
	İlk-Orta Öğretim (2)	64	3,789	0,991	3-178	2,670	0,056	
	Lise (3)	54	3,466	0,848				
	Üniversite (4)	13	4,153	0,427				

*p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde, anne eğitim durumu değişkenine göre kişisel gelişim ($F(3;178)=8,564$; $p<0.000$), sosyalleşme ($3;178=8,538$; $p<0.000$), bütünleşme ($3;178=5,871$; $p<0.001$), ve ahlaki gelişim ($3;178=3,896$; $p<0.010$), alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Tablo 9. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ölçeğin Alt Boyutlarına İlişkin Farklar

Alt Boyutlar	Baba Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS	SD	F	p	Gruplar arası fark
Kişisel Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	4,076	0,501	4-177	7,642	0,000*	1> 2>3 >4
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	4,001	0,761				
	Lise (3)	34	3,592	0,676				
	Üniversite (4)	19	3,330	0,326				
	Yüksek lisans (5)	13	3,527	0,464				
Sosyalleşme	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	3,923	0,578	4-177	11,438	0,000*	2>1> 4> 5 > 3
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	3,965	0,866				
	Lise (3)	34	3,088	0,857				
	Üniversite (4)	19	3,263	0,530				
	Yüksek lisans (5)	13	3,241	0,513				
Fiziksel Fayda	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	4,331	0,528	4-177	3,446	0,010*	1 > 2 > 3
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	4,290	0,851				
	Lise (3)	34	3,811	0,823				
	Üniversite (4)	19	4,210	0,449				
	Yüksek lisans (5)	13	4,446	0,384				
Bütünleşme	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	3,756	0,937	4-177	4,038	0,004*	1> 2 > 3 > 5
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	3,626	1,165				
	Lise (3)	34	3,102	0,963				
	Üniversite (4)	19	3,592	0,746				
	Yüksek lisans (5)	13	2,750	0,750				
Psikolojik Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	3,823	0,746	4-177	5,445	0,000*	2 > 3 > 5
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	4,003	0,865				
	Lise (3)	34	3,367	0,990				
	Üniversite (4)	19	3,605	0,596				
	Yüksek lisans (5)	13	3,153	0,673				
Ahlaki Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	3,642	0,995	4-177	3,154	0,016*	2 > 3
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	3,671	1,002				
	Lise (3)	34	3,088	0,982				
	Üniversite (4)	19	3,157	0,780				
	Yüksek lisans (5)	13	3,333	0,360				
Duygusal Gelişim	Hiç Okula Gitmedi (1)	41	3,478	0,715	4-177	2,962	0,021*	2 > 3 > 1
	İlk-Orta Öğretim (2)	75	3,975	0,950				
	Lise (3)	34	3,886	1,076				
	Üniversite (4)	19	3,352	0,889				
	Yüksek lisans (5)	13	3,807	0,751				

* $p<0,05$

Tablo 9 incelendiğinde, baba eğitim durumu değişkenine göre kişisel gelişim ($F(4;177) = 7,642$; $p<0.000$), sosyalleşme ($4;177) = 11,438$; $p<0.000$), fiziksel fayda ($4;177) = 3,446$; $p<0.010$), bütünleşme ($4;177) = 4,038$; $p<0.004$), psikolojik gelişim ($4;177) = 5,445$; $p<0.000$), ahlaki gelişim ($4;177) = 3,154$; $p<0.016$), ve duygusal gelişim ($4;177) = 2,962$; $p<0.021$), alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Tablo 10. Spor Branşı Değişkenine Göre Ölçeğin Alt Boyutlarına İlişkin Farklar

Alt Boyutlar	Yaptığı Spor Türü	N	\bar{X}	SS	SD	F	p	Gruplar arası fark
Kişisel Gelişim	Futbol (1)	68	3,823	0,823	3-178	1,459	0,227	
	Basketbol (2)	30	3,785	0,543				
	Voleybol (3)	23	4,111	0,485				
	Bireysel (4)	61	3,777	0,631				
Sosyalleşme	Futbol (1)	68	3,598	0,899	3-178	7,013	0,000*	3> 1 >4
	Basketbol (2)	30	3,804	0,795				
	Voleybol (3)	23	4,304	0,345				
	Bireysel (4)	61	3,435	0,805				
Fiziksel Fayda	Futbol (1)	68	4,150	0,881	3-178	1,766	0,155	
	Basketbol (2)	30	4,113	0,644				
	Voleybol (3)	23	4,530	0,548				
	Bireysel (4)	61	4,213	0,660				
Bütünleşme	Futbol (1)	68	3,297	1,140	3-178	6,020	0,001*	3> 4> 1
	Basketbol (2)	30	3,600	1,067				
	Voleybol (3)	23	4,282	0,490				
	Bireysel (4)	61	3,356	0,965				
Psikolojik Gelişim	Futbol (1)	68	3,643	0,952	3-178	5,179	0,002*	3>1 >4
	Basketbol (2)	30	3,833	0,644				
	Voleybol (3)	23	4,347	0,557				
	Bireysel (4)	61	3,577	0,878				
Ahlaki Gelişim	Futbol (1)	68	3,583	0,922	3-178	2,846	0,039*	3> 4
	Basketbol (2)	30	3,566	0,959				
	Voleybol (3)	23	3,782	0,742				
	Bireysel (4)	61	3,202	1,049				
Duygusal Gelişim	Futbol (1)	68	3,713	1,080	3-178	1,877	0,135	
	Basketbol (2)	30	3,933	0,762				
	Voleybol (3)	23	4,087	0,633				
	Bireysel (4)	61	3,614	0,891				

*p<0,05

Tablo 10 incelendiğinde, spor branşı değişkenine göre sosyalleşme (3;178) = 7,013; p<0.000), bütünleşme (3;178) =6,020; p<0.001), psikolojik gelişim (3;178) = 5,179; p<0.002), ve ahlaki gelişim (3;178) =2,846; p<0.039), alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bireyler spor aracılığıyla pek çok değişik ortamda, farklı düşünce ve kültürden kişilerle bir araya gelerek etkileşimde bulunabilmektedir. Bu yönden gerek fertlerin sosyalleşmesi açısından gerekse kendilerini ifade edebilmelerinde kullanabilecekleri en etkili vasitalardan birisi spordur (Küçük ve Koç, 2004). Suriyeli mülteci çocukların sosyal bütünleşmesinde sporun etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada ortaya çıkan bulgular ışığında aşağıdaki yorumlamalara yer verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde; katılımcıların Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutlarından sırayla “Fiziksel fayda” (\bar{x} =4,213±0,742), “Kişisel gelişim” (\bar{x} =3,838 ± 0,685), “Duygusal gelişim” (\bar{x} =3,763±0,929), “Psikolojik gelişim” (\bar{x} =3,741±0,869), “Sosyalleşme” (\bar{x} =3,667 ± 0,839), “Bütünleşme” (\bar{x} =3,491 ± 1,050) ve “Ahlaki gelişim” (\bar{x} =3,478 ± 0,968), aritmetik ortalama ve standart sapmaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda; “fiziksel fayda” alt boyutunda en yüksek “ahlaki gelişim” alt boyutunda ise en düşük aritmetik ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir. Evli (2018)’nin çalışmasında Sosyal bütünleşme alt boyut düzeyleri incelendiğinde

ortalama değerinin en fazla "bütünleşme" alt boyutunda, en düşük ise "ahlaki gelişim" alt boyutunda olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar baz alındığında katılımcıların fiziksel fayda boyutunun spor aktivitelerinde dikkate alındığı ve sosyal bütünleşme hususunda etkin rol oynadığı söylenebilir.

Çalışmada, Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde herhangi bir farka rastlanmamıştır. Benzer şekilde Doğan ve Yetim (2011) tarafından yapılan çalışmada da, sosyal bütünleşme puanlarında araştırmaya katılan kadın ve erkeklerde cinsiyet bağlamında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Yine Duman (2020) yapmış olduğu araştırmada katılımcıların SSBÖ puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Aynı şekilde, Kardağ (2019) tarafından yapılan çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sporda sosyal bütünleşme ölçeği alt boyutu olan kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim, duygusal gelişim ve sosyal bütünleşmeye etkisinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Çalışmamızın aksine, Evli (2018) çalışmasında sosyal bütünleşme düzeyinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı fark olduğunu saptamıştır. Yılmaz (2006)'da çalışmasında sporda sosyal bütünleşme ölçeğinin fiziksel fayda ve sosyalleşme alt boyutunda kadın öğrenciler lehine farklılık olduğunu belirtmiştir. Yine Ekici ve Kırca (2016) yapmış oldukları araştırmada erkek ve kadın katılımcılar arasında duygusal gelişim alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılık olduğunu belirtmiştir. Top ve Türkmen (2021)'in yaptıkları araştırmada da, kadın bireylerin SSBÖ-Toplam, SSBÖ-Sosyalleşme, SSBÖ-Fiziksel Fayda, SSBÖ Bütünleşme ve SSBÖ-Ahlaki Gelişim değerleri istatistiksel olarak erkek bireylerden daha yüksek olarak belirlenmiştir. Çalışmamızda cinsiyet göz önüne alındığında, sporun sosyal bütnleşmedeki rolünde kadın ve erkek olma durumunun herhangi bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Eğitim durumuna göre Sporda Sosyal Bütünleşme alt boyutları arasında istatistiksel olarak kişisel gelişim, sosyalleşme, bütünleşme, psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Farkın hangi guruptan kaynaklandığı incelendiğinde eğitim durumu ilk-orta öğretim olan katılımcıların aritmetik ortalamalarının eğitim durumu lise olan katılımcıların ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir. Duman (2020) çalışmasında katılımcıların eğitim durumu ve SSBÖ puanlarını arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Çalışmamızın sonuçları ile örtüşmemektedir.

Yaş değişkenine göre kişisel gelişim ve duygusal gelişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir. Farkın; kişisel gelişim alt boyutunda 10-12 yaş grubunda olan katılımcılar ile 13-15 yaş grubunda olan katılımcılar arasında; Duygusal gelişim alt boyutunda ise 10-12 yaş grubunda olan katılımcılar ile 13-15 yaş grubunda olan katılımcılar arasında 10-12 yaş grubunda olan katılımcılar lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Doğan ve Yetim (2011) çalışmalarında, 18-21 yaş grubundaki bireylerin Duygusal Gelişim alt boyutu ortalamasını, 30 yaş üstü bireylerin ortalamasından daha yüksek bulmuşlardır. Dalkıran ve arkadaşları (2015) spora erken yaşta başlamanın bireyin sosyal becerilerine olumlu katkı sağladığı görüşünü bildirmişlerdir.

Anne eğitim durumu değişkenine göre kişisel gelişim, sosyalleşme, bütünleşme ve ahlaki gelişim alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Farkın; kişisel gelişim alt boyutunda anne eğitim durumu hiç okula gitmeyen katılımcılar ($\bar{x}=4,050\pm 0,566$), İlk-ortaöğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=3,957\pm 0,718$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,495\pm 0,711$) ve üniversite ($\bar{x}=3,461\pm 0,234$) olan katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Sosyalleşme alt boyutunda anne eğitim durumu hiç okula gitmeyen katılımcılar ($\bar{x}=4,016\pm0,669$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,295\pm0,882$) ve üniversite ($\bar{x}=3,230\pm0,553$) olan katılımcılar arasında fark olduğu görülmektedir. Bütünleşme alt boyutunda hiç okula gitmeyen katılımcılar ($\bar{x}=3,929\pm0,846$) ile ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=3,343\pm1,246$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,238\pm0,786$) ve üniversite ($\bar{x}=3,076\pm1,096$) olan katılımcılar arasında fark olduğu görülmektedir. Ahlaki gelişim alt boyutunda ise hiç okula gitmeyen katılımcılar ($\bar{x}=3,761\pm0,876$) ile lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,170\pm0,780$) arasında fark olduğu görülmektedir.

Baba eğitim durumu değişkenine göre de kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir. Farkın; kişisel gelişim alt boyutunda baba eğitim durumu hiç okula gitmeyen katılımcılar ($\bar{x}=4,076\pm0,501$), ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=4,001\pm0,761$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,592\pm0,676$) ve üniversite ($\bar{x}=3,330\pm0,326$) olan katılımcılar arasında olduğu görülmektedir. Sosyalleşme alt boyutunda baba eğitim durumu ilk-orta öğretim olan katılımcıların ($\bar{x}=3,965\pm0,866$), hiç okula gitmeyen katılımcılar ($\bar{x}=3,923\pm0,578$), üniversite olan katılımcıların ($\bar{x}=3,263\pm0,530$) yüksek lisans olan katılımcılar ($\bar{x}=3,241\pm0,513$) ve lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,088\pm0,857$) arasında fark olduğu görülmektedir. Fiziksel fayda alt boyutunda baba eğitim durumu hiç okula gitmedi olan katılımcılar ($\bar{x}=4,331\pm0,528$), ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=4,290\pm0,851$), ve lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,811\pm0,823$), arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Bütünleşme alt boyutunda hiç okula gitmedi olan katılımcılar ($\bar{x}=3,756\pm0,937$), ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=3,626\pm1,165$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,102\pm0,963$), ve yüksek lisans olan katılımcılar ($\bar{x}=2,750\pm0,750$) arasında fark olduğu görülmektedir. Psikolojik gelişim alt boyutunda baba eğitim durumu ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=4,003\pm0,865$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,367\pm0,990$) ve yüksek lisans olan katılımcılar ($\bar{x}=3,153\pm0,673$) arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Ahlaki gelişim boyutunda ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=3,671\pm1,002$) ile lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,088\pm0,982$) katılımcılar arasında fark olduğu görülmektedir. Duygusal gelişim alt boyutunda baba eğitim durumu ilk-orta öğretim olan katılımcılar ($\bar{x}=3,975\pm0,950$), lise olan katılımcılar ($\bar{x}=3,886\pm1,076$) ve hiç okula gitmedi olan katılımcılar ($\bar{x}=3,478\pm0,715$) arasında fark olduğu tespit edilmiştir.

Spor branşı değişkenine göre sosyalleşme, bütünleşme, psikolojik gelişim ve ahlaki gelişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık görülmektedir. Farkın; sosyalleşme alt boyutunda yaptığı spor branşı voleybol ($\bar{x}=4,304\pm0,345$), futbol ($\bar{x}=3,598\pm0,899$) ve bireysel ($\bar{x}=3,435\pm0,805$) olan katılımcılar arasında olduğu tespit edilmiştir. Bütünleşme alt boyutunda yaptığı spor branşı voleybol ($\bar{x}=4,282\pm0,490$), bireysel ($\bar{x}=3,356\pm0,965$) ve futbol ($\bar{x}=3,297\pm0,1,140$) olan katılımcılar arasında fark görülmektedir. Psikolojik gelişim alt boyutunda yaptığı spor branş voleybol ($\bar{x}=4,347\pm0,557$), futbol ($\bar{x}=3,643\pm0,952$) ve bireysel ($\bar{x}=3,577\pm0,878$) olan katılımcılar arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Ahlaki gelişim alt boyutunda ise yaptığı spor branşı voleybol ($\bar{x}=3,782\pm0,742$) ve bireysel ($\bar{x}=3,202\pm1,049$) olan katılımcılar arasında fark görülmektedir. Top ve Türkmen (2021) çalışmalarında, bireysel spor yapanların SSBÖ-Bütünleşme ve SSBÖ-Ahlaki Gelişim değerlerinin istatistiksel olarak takım sporu yapan bireylerden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Yine Kiremitçi (2007) çalışmasında spora dair fiziksel aktivite ile sosyalleşme arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görüldüğünü belirtmiştir. Çar (2018) yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların sosyalleşmeye ilişkin puanlarının branşa göre anlamlılık oluşturduğunu ifade etmiştir. Erkaya (2016) ortaokul öğrencilerine yaptığı çalışmada sporun

eğitimdeki öneminin yanı sıra öğrencilerin sosyalleşme sorunlarını da ortadan kaldırmaya fayda sağlayacağını izah etmiştir. Aydın (2019) tarafından yapılan araştırmada ise spor branşlarının katılımcıların sosyalleşme ve sporda sosyalleşme düzeylerinde bir etkiye sahip olmadığı belirtilmiştir. Takım sporları bireylerin, sosyalleşme, insanlar ile güçlü bir iletişim kurma, beraber kazanma-kaybetme, takım (ekip) çalışması yapma ve yardımlaşma gibi niteliklerinin gelişmesine fayda sağlamaktadır. Bireysel sporlar ise, irade gelişimi, yapabileceklerinin daha iyisini yapma becerisi, kendisi ile mücadele etme, kendine güven ve benlik saygısı kazanma gibi niteliklerini geliştirmektedir (Salar ve ark., 2012). Bu sonuç, aktif şekilde spora katılımın sosyal bütünleşme üzerinde pozitif etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Çalışmada sosyal bütünleşmenin alt boyutları olan kişisel gelişim, sosyalleşme, fiziksel fayda, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim, duygusal gelişim ve sosyal bütünleşme üzerinde cinsiyet durumunun bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır. Fakat eğitim durumu, yaş, anne-baba eğitim durumları ve yapılan spor branşının sosyal bütünleşmede etkili olduğu gözlenmektedir. Eğitim durumunda kişisel gelişim, sosyalleşme, bütünleşme, psikolojik ve ahlaki gelişimde ilk-ortaöğretim düzeyindeki katılımcıların ortalaması lise olan bireylerin ortalamasından daha yüksektir. Yani ilk-ortaöğretim düzeyindeki katılımcılar lehine sonuç ortaya çıkmıştır. Bu da ilk-ortaöğretimdeki bireylerin sosyal bütünleşmede daha iyi düzeyde olduğunu bize göstermektedir. Yine yaş değişkeni açısından kişisel ve duygusal gelişim etkilenmektedir. Bu farkın 10-12 yaş ile 13-15 yaş arasında olduğu söylenebilir. 10-12 yaş grubundaki katılımcıların kişisel ve duygusal gelişim yönünden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Yine anne eğitim değişkeni bağlamında incelendiğinde sosyal bütünleşmede kişisel gelişim, sosyalleşme, bütünleşme ve ahlaki gelişim farklılık göstermektedir. Baba eğitim durumu bakımından ise tüm alt boyutların farklılığa uğradığı gözlenmektedir. İlaveten yapılan spor branşının da sosyal bütünleşme üzerinde bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkan sonuçlar arasındadır.

ÖNERİLER

Çalışma bulguları çerçevesinde bireylerin psikososyal gelişimine katkı sağladığı, onların sosyalleşmesi ve topluma kazandırılması bağlamında sporun büyük bir role sahip olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Spor insanları din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet, mezhep, kültür, inanç gözetmeksizin farklı düşünce ve kültürdeki insanları bir çatı altında toplayabilme ve sosyal ağları güçlendirebilme potansiyeline sahiptir. Bu nedenle sporun toplumsal olarak yaygınlaştırılması için aile ve bireylerin bilinçlendirilerek spor kültürünü onlara aşılacak gerekmektedir. Sosyal sorumluluk projeleri ve sosyal farkındalık çalışmaları bu anlamda büyük öneme sahiptir. Bu tarz girişimlerle birlikte bireyler toplumsal bakış açısı kazanmakta ve sosyal etkileşime girmektedirler. Buna bağlı olarak hem kendileri hem de toplum için gelişim sağlamaktadırlar. Bu yönüyle sporun katkıları büyük önem arz etmektedir. Bunlara ek olarak, farklı rekreatif etkinlikler ve çeşitli spor dalları uygulanarak farklı katılımcılar üzerinde sosyal bütünleşmeye etkisi incelenebilir. Çünkü literatürde sosyal bütünleşme konusunda yapılmış yeteri kadar çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu bağlamda bu konuda yapılacak çalışmaların alanyazına ışık tutacağı söylenebilir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir.”

“Makalenin etik kurul izni Şırnak Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı tarafından 31.12.2020 tarih E-74546226-604.01.01-684 sayılı kararı ile alınmıştır.”

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: “1. yazar %50 oranında, 2. yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.”

KAYNAKÇA

- Alemu, B. B., Vehmas, H., & Nagel, S. (2021). Social integration of Ethiopian and Eritrean women in Switzerland through informal sport settings. *European Journal for Sport and Society*, 18(4), 365-384.
- Altan, B. A., & Şeker, H. (2017). Professional characters of prospective teachers and extracurricular activities (Muğla Sıtkı Koçman University Sample). *Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8(30), 2083-2100.
- Aslantürk, Z., & Amman, T. (1999). *Sosyoloji*. M. Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Aydın, A. E. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin sporda sosyalleşme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Düzce Üniversitesi.
- Bulgu, N. (2013). Spora katılımı toplumsal fayda: Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesi öğrencileri örneği. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, 18(18), 25-45.
- Buser, M., Zwahlen, J. A., Schlesinger, T., & Nagel, S. (2021). Social integration of people with a migration background in Swiss sport clubs: A cross-level analysis. *International review for the sociology of sport*, 0(0), 1-21. Doi: 10.1177/10126902211022921
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çar, H. (2018). *Ortaokul ve imam-hatip ortaokulu öğrencilerinin sosyalleşmesine beden eğitimi dersinin etkilerinin araştırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- D'Angelo, G. (2019). Sport and integration of migrants: Some considerations. *Journal of Mediterranean Knowledge-JMK*, 4(1), 3-15. Doi: 10.26409/2019JMK4.1.01
- Dalkıran, O., Aslan, C. S., Gezer, E. D., & Vardar, T. (2015). Sporcu ve sedanter öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 224-230.
- Doğan, P. K., & Yetim, A. (2011). Halk oyunlarının sosyal bütünleşmeye etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 27-48.
- Duman, F. K. (2020). Sporun sosyal bütünleşme üzerindeki etkileri. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(3), 169-177.
- Ekici, S., & Kırkan, T. (2016). Gençlik ve spor bakanlığı gençlik kamplarına katılan bireylerin sosyal uyumlarının bazı değişkenlere göre araştırılması. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4906-4916. Doi: 10.14687/jhs.v13i3.4185

- Engh, M. H., Settler, F., & Agergaard, S. (2017). The ball and the rhythm in her blood": Racialised imaginaries and football migration from Nigeria to Scandinavia. *Ethnicities*, 17(1), 66–84. <https://doi.org/10.1177/1468796816636084>
- Evli, F. (2018). *Üniversite takımlarında farklı branşlardaki sporcuların ahlaki olgunluk ve sosyal bütünleşme düzeyleri* [Doktora Tezi]. Hitit Üniversitesi.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinde spora katılımın değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 192-203.
- Gasparini, W., & Talleu C. (2010). *Sport of discrimination en Europe. The perspective of young European research of journalists*. Council of Europe Publishing.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2021, Ocak 20). Geliş tarihi 20 Ocak 2021, gönderen Geçici Koruma web site: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Gülerce, H., & Demir, E. (2021). Zorunlu göç sürecinde sosyal ağlar; Şanlıurfa'daki Suriyeli sığınmacılar. *Journal of Social Policy Conferences*, (81), 185-211. Doi: 10.26650/jspc.2021.81.973727
- Güngör, N. B., & Çelik, O. B. (2020). The effect of attitude towards sport of sports science faculty students on mental well-being. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 5(8), 468-493.
- Hall, D. A. (2004). *A comparative study of perceptions of participants and non-participants in a campus recreation program on the quality of students' college experiences* [Unpublished Ph. D. Dissertation]. University of Pacific.
- Iannaccone, S. (2021). Beyond diversity. A look at the social integration paths in sport practices. *Culture e Studi del Sociale*, 6(2), 321-333.
- Karaboğa, M. T. (2018). Üniversite öğrencilerinin bir sosyalleşme alanı olarak sosyal medya hakkındaki görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 912-936. Doi: 10.17860/mersinefd.475515
- Kardağ, A. (2019). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde yaşam becerileri ve sosyal bütünleşme ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Manisa Celal Bayar Üniversitesi.
- Kızıltaş, M. (2012). *Engellilerle 360 derece iletişim*. Elma Yayın Evi.
- Kiremitçi, O. (2007). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin spor yapma durumlarına göre sosyalleşme seviyeleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi.
- Küçük, V., & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Özdiñç, Ö. (2005). Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 77-84.
- Salar, B., Hekim, M., & Tokgöz, M. (2012). 15-18 yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 123-135.
- Top, E., & Türkmen, Y. (2021). Bedensel yetersizliği bulunan sporcuların sosyal bütünleşme ve egzersiz bağımlılığını etkileyen faktörler. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(3), 387-398.

Uyar, Y. (2019). *Spor farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi ve toplumun spor farkındalıklarının değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.

Yılmaz, B. (2006). *Doğa sporlarına katılımın sosyal bütünleşmeye etkisi* [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Yılmaz, B., Karlı, Ü., & Yetim, A. A. (2006). Sporda sosyal bütünleşme ölçeği (SSBÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(4), 3-10.

(<https://damlaprojesi.com/hakkimizda/bizkimiz/>) erişim 26.01.2022